

Послуги з охорони психічного здоров'я на «первинці»: що зміниться у 2025 році?

Останні новини

10.12.2024

З 2025 року в Україні послуги з підтримки психічного здоров'я стануть доступними для всіх громадян на базі первинної медичної допомоги (ПМД). Національна служба здоров'я України (НСЗУ) впроваджує новий підхід: допомога за психічних розладів інтегрується в базовий пакет медичних послуг, які надають сімейні лікарі, терапевти та педіатри.

Це означає, що з 1 січня 2025 року безоплатні послуги з охорони психічного здоров'я надаватимуть усі медзаклади «первинки» (незалежно від форми власності), що законтрактовані НСЗУ на надання первинної медичної допомоги. Контрактуватися на окремий пакет, щоб надавати послуги з охорони психічного здоров'я, медзакладам не потрібно.

Натомість згідно з оновленими вимогами, всі сімейні лікарі, терапевти, педіатри та медичні сестри/брати, які працюють у законтрактованому із НСЗУ медзакладі «первинки», повинні мати сертифікати

про проходження навчання за програмою ВООЗ mhGAP, яке дає базові знання з ведення психічних розладів.

Головні переваги змін:

- **Доступність:** кожен може звернутися до свого сімейного лікаря, терапевта або педіатра з проблемами психічного здоров'я.
- **Простота:** не потрібно шукати спеціалізовані установи чи вузькопрофільних фахівців.
- **Економічність:** послуги включені до програми медичних гарантій і є безоплатними для пацієнта.
- **Раннє виявлення:** лікарі зможуть вчасно діагностувати та лікувати розлади, запобігаючи їх ускладненням.

Як отримати послуги з охорони психічного здоров'я?

Якщо ви чи ваші близькі потребуєте допомоги, зверніться до свого сімейного лікаря, терапевта або педіатра. У закладах, які законтрактовані з НСЗУ, послуги з підтримки психічного здоров'я є безоплатними і з 2025 року входитимуть до базового пакета. Знайти медзаклад ПМД можна на офіційному сайті НСЗУ.

Нагадаємо, восени 2022 року до програми медичних гарантій додали новий пакет «Супровід і лікування дорослих та дітей із психічними розладами на первинному рівні медичної допомоги». Це було зроблено для того, щоб в умовах повномасштабної війни забезпечити доступність і якість психосоціальної допомоги для всіх громадян. Адже легше поділитися проблемами щодо свого психоемоційного стану з сімейним лікарем, ніж шукати вузькопрофільного спеціаліста чи спеціалізовану лікарню.

Протягом 2024 року близько 500 000 пацієнтів отримали допомогу в межах цього пакета. При цьому у 2023 році за послугами з охорони психічного здоров'я на первинку звернулося близько 135 тисяч пацієнтів. Тобто зростання склало понад 350 %.

Основні проблеми, з якими звертаються пацієнти

Аналіз звернень до лікарів ПМД у 2023-2024 роках показує, що найчастішими проблемами були й залишаються:

1. **Відчуття тривоги та напруженості** – 170 980 звернень у 2024 році, що у 3,5 раза більше, ніж у 2023-му (49 656 звернень).
2. **Порушення сну** – 65 818 звернень у 2024 році, що майже вдвічі більше порівняно з 2023 роком (33 542 звернення).
3. **Пригнічений настрій** – 23 265 звернень у 2024 році, тоді як у 2023 році їх було лише 8 178.
4. **Розлади поведінки у дітей** – 19 736 звернень у 2024 році, що також свідчить про зростання вдвічі порівняно з 2023 роком (8 112 звернень).

Ці дані демонструють, наскільки війна та її наслідки посилили потребу в підтримці психічного здоров'я на рівні первинної медичної допомоги.

Звісно, навіть після навчання лікарі первинки не стають психологами, психіатрами і психотерапевтами. Тому, коли людині потрібна більш фахова допомога, вони скеровують пацієнта до вузькопрофільного спеціаліста. Нині триває активна робота з розбудови спеціалізованої ланки допомоги у сфері психічного здоров'я. Зокрема, йдеться про формування мережі центрів ментального здоров'я у лікарнях спроможної мережі.